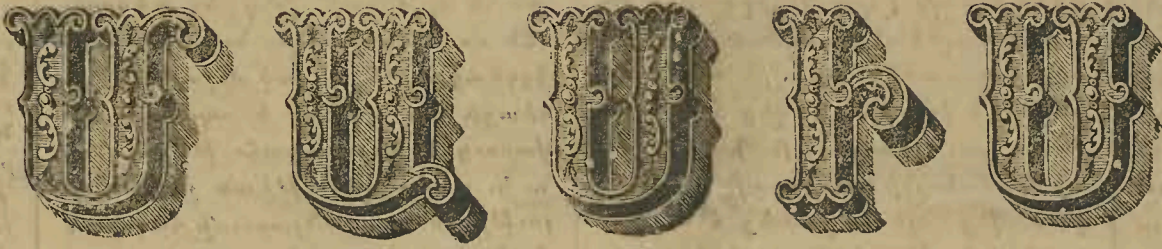

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին կ'ընդունուի 8 ՄԶԸ.
Վեցամսեկ . կ'ընդունուի 4 ՄԶԸ.
Չամսեկ . կ'ընդունուի 3 ՄԶԸ.
Գումար 3 դուրոյն երկու անգամի հա-
մար 2 դուրոյն աւելի անգամներու
համար գումար սակարկութիւն կըլ-
լայ :

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գալով լրագրաց ճանրու-
ած արեւելեան թերթերէն քանի :
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ
կամ որ և իցէ գրութիւն թերթի
— Տնօրէնին պիտի ուղղուի : Գալա-
թի իմ լրագրութեան հասցեն իմ
198 : Նորո խան : Մասիսի գրասեն-
եակը :
Հանրու ծախքը չվճարուած նա-
սակ չընդունուիր :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՐԱՆ 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պոստային առնուած լուրերը խա-
ղաղարարութեան գործին օրէ օր յա-
ռաջանալը կը ծանուցանեն : Սերպի-
ոյ սահմանագլխին մօտ Զվորնիկի քա-
ղաքին բնակիչք Աւստրիական հըրա-
մանատարաց հնազանդութիւն յայտ-
նեցին և քաղաքն անոնց յանձնուե-
ցաւ : Հէրոէքէն կը հեռագրեն թէ
քանի մը բռնուկ կռիւներ եղան , և
Գարատաղի սահմանին մօտ ինքնօ և
Բօպլուք քաղաքներն , որք Հէրոէքի
խաղաղ մարտավարաց վերջին ապա-
տանարաններն էին , Աւստրիացի
ձեռք անցան : Իսկ ապստամբք Գա-
րատաղի հոյն ապստանեցան , ուր
իրենց զինքն առնուելով նշանակեալ
տեղերը պիտի բնակին առժամանակ-
եայ : Եթէ Թալիզի ծանուցած քսան
և մէկ հազար ապստամբաց Սերպի-
անցներուն լուրն ևս ստույգ է , Պոս-
տային և Հէրոէքի մէջ դիմադրութիւ-
նըն ըստ բաւականին վերջացած կը
լինի , և կը մնայ Նօվի-Պազարի նա-
հանգին խաղաղացում , ուր Ալպա-
նիական միութիւնը մեծ գործութիւն
կը թափէ : Այս նահանգին մէջ , ըստ
վեհաժողովին որոշման , Աւստրիա
գործ միայն պիտի դնէր՝ առանց կա-
ռավարութիւնը կատարելապէս իւր
ձեռքն առնելու , քանզի Օսմանեան
իշխանութիւնք իրենց տեղը պիտի մը-
նային : Բայց հիմա արդէն իշխանու-
թիւն չկայ , և կառավարութիւնը գը-
րեթէ Ալպանիական միութեան ձեռ-
քն է : Երբ անցեալ մայիս ամսոյ մէջ
Ալպանիականները լսեցին որ իրենց երկ-
րէն մաս մը Գարատաղի պիտի տըր-
ւի , Բէրլինի մէջ ի խորհուրդ գումար-
ւելով՝ որոշեցին դիմադրութիւն ը-
նելու և այս նպատակաւ զինուորեցան :
Այն ժամանակէն ի վեր Ալպանիական
միութիւնը գործնաւոր վրայ է : Կը հը-
րատարակէ թէ ո՞վ որ իրեն դէմ կե-
նայ իսլամիչ , քանզի Շէրիաթին դի-
մադրած կը լինի : Կանայք անգամ
զէնք առին և վաշտ մը կազմելով Նօ-
վի-Պազարի կողմն ամուր գիրք մը
բռնեցին : Դժբաղդաբար Ալպանիա-
կան միութիւնը Մէհմէտ Ալի փաշա-
լին սպանմամբ իւր գաւառապետեց ,
և ցայտուած թէ միւլեանդութեամբ
միայն կը շարժի , և թէ ոչ միայն օ-
տարին կը դիմադրէ , այլ և կեդրո-
նական կառավարութեան դէմ իսկ
ապստամբած է , որոյ պաշտօնատար-
ներն ու իշխանութիւնը կանգունէ :
Երբ Աւստրիացիք Նօվի-Պազարի կող-
մէն ևս քալեն , Ալպանիական միու-
թեան պիտի հանդիպին , և այն ա-
տեն հարկաւ դարձեալ սաստիկ պա-
տերազմներ պիտի ըլլան : Ոմանք կը
կարծեն թէ գործին դժուարութեան

պատճառաւ Նօվի-Պազարի գրաւու-
մը գալ գարնան պիտի մնայ , բայց
հիմա որ Հէրոէք և Պոստիա գրեթէ
խաղաղեցան , թերեւ Աւստրիացիք
յառաջ քալեն : Պոստիոյ վերակազ-
մութեան կանոնադրութիւնը ֆիլի-
փօլիզ գործարարին զրկուած է , և պա-
տերազմական գործողութեանց հետ
ներքին բարենորոգումներն ևս պիտի
սկսին : Սակայն Մաճառները կը շա-
րունակեն Սլավ տարրին պորանայուն
վրայ անհանգստութիւն գդալ իրենց
մէ ոմանք Բէլլիայի մէջ գումարուե-
լով որոշած էին որ մինչև խորհրդա-
րանին յառաջիկայ բացումն որ հոկտ-
ԱՂին տեղի պիտի ունենայ , ցոյցեր
ընեն հասարակաց կարծիքն Անտրա-
լի կոմիտէն աշխարհավարութեան դէմ
հանելու համար , և կայսեր աղերսա-
գիր պիտի տային , որպէս զի անմի-
ջապէս խորհրդարանը գումարէ : Հե-
ռագիրը կը ծանուցանէ թէ անցեալ
կիրակի օր Բէլլիայի մէջ մեծ գու-
մարով մ'իջեր է , և Պոստիոյ ու Հէր-
ոէքի դրաման դէմ բողոքուելով ,
խնդրուել է որ գործն ետ դառնայ :
Մաճառներուն այս ցոյցերն օգուտ
պիտի տա՞ն արդեօք և Աւստրո-Հուն
գարական կառավարութիւնն իւր ձեռ-
նարկն ի բաց թողլու պիտի ստիպե՞ն ,
— չգիտենք : Բայց այս ստույգ է որ
ձեռնարկը վտանգներով չըլլապա-
տէ , և անպաշտի մէջ միշտ ա-
պրտամբութեանց երկիւղ կայ : Շա-
տերը կըսեն թէ Աւստրիա Պոստիան
գրաւելով Մէքսիքական նոր արշա-
ւանք մը պիտի ունենայ : Միւս կող-
մէն խաղաղացող մէկ մասը մինչև Թը-
րիէստէ կը պահանջեն , և հրապա-
ն գործածելու և նշան առնելու վար-
ժութիւնն ընդհանրացնելու համար
ընկերութիւններ կը կազմեն , քանզի
կըսեն թէ վաղ կամ անուշան պիտի
պարտաւորին արիւնքուշտ կռուի մը
բռնուելու Աւստրիոյ հետ : Խաղաղ-
աց աշխարհավարութիւնն ազդեցիկ
թեանց սկզբան վրայ հիմնուած է , և
իբր այն աւելի յարմար կուգայ Գեր-
մանական և Սլավոնական միութեան կու-
սակցներուն :

Բեդրասուրիի լրագիրը մայրա-
քաղաքիս Ռուսական գեւազանին առ-
Բ. Դուռն ներկայացուցած վերջնա-
կան դաշնագրութեան ծրագիրը կը
հրատարակեն , որ անցեալները մայ-
րաքաղաքիս թուրք լրագիրք ևս ծա-
նուցած էին : Բեդրասուրիի լրագ-
րաց հրատարակածը ճիշտ բնագիրն
ըլլալով հարկ կը համարենք աստ հա-
մառօտելու : Առաջին յօդուածը կըսէ
թէ Պէրլինի դաշնագրութեամբ փո-
փոխեալ Այսթէֆանոսի դաշնագրու-
թեան համեմատ Ռուսիոյ և Թուր-
քիոյ մէջ հաշտութիւն և բարեկամու-
թիւն պիտի ըլլայ : 2. Երկու տէրու-
թիւնք Պէրլինի դաշնագրութեան

վաւերականութիւնը կը ճանչեն և
զայն խղճի մտօք կատարել յանձն
կառնուն : 3. Այսթէֆանոսի դաշ-
նագրութեան հետեւեալ կէտերը կը
վերահաստատեն . Ա. Ռուսիոյ դըր-
ուած հոգերուն արժէքը զեղչելէ ե-
տեւ՝ մնացած 300 միլիոն ռուպլի
պատերազմական տուգանքը Բ. Դը-
րան և Ռուսիոյ միջև պիտի կարգադ-
րե՞աւանց Պէրլինի դաշնագրութեան
11 ղդ. առեւնագրութեան պայմանե-
րուն դաշնու . Բ. Թուրքիոյ մէջ Ռու-
սիոյ վաճառականաց հպատակաց և
հաստատութեանց 10 միլիոն ռուպ-
լիի մնացը Բ. Դրան և գեւազանատան
միջև պիտի կարգադրուի . Գ. Դանուբի
նաւարկութիւնը վերահաստատելու
համար 390,000 ֆրանքի տուգանքը
Դանուբեան յանձնաժողովին առ Բ.
Դուռն ունեցած պարտքն վար պի-
տի դրուի . Դ. Ռուսիոյ տրուած տե-
ղերուն բնակիչք կրնան մինչև երեք
տարի իրենց ստացուածքը վաճառե-
լով դաղթել , բայց անկէ վերջը մնա-
ցած բնակիչք Ռուսիոյ հպատակ պի-
տի ըլլան : Ե. Ռուսական զօրաց գը-
նուած տեղերուն վաճառութիւնը բո-
լորովին Ռուսական պիտի ըլլայ , և
Օսմանեան զօրքը չպիտի մտնէ այն
տեղերը մինչև որ կանոնադրուի
չյանձնուին : Զ. Ռուսական զօրաց
նահանջման պայմաններն երկու տե-
րութեանց միջև պիտի որոշուին ըստ
Պէրլինի դաշնագրութեան : Է. պա-
տերազմին պատճառաւ բանտարկեալ
կամ աքսորեալ անձանց ներում պի-
տի շնորհուի . Ը. հին դաշնագրու-
թիւնը և պայմանագրութիւնք , որք
Պէրլինի և ներկայ դաշնագրութեամբ
փոփոխեալ չեն , կը վերահաստատուին :
3 ղդ. յօդուածը կըսէ թէ Ռուս հապ-
տակաց առ կախ մնացած դատերը
Բ. Դրան և գեւազանին կողմէն ան-
ուանեալ իրաւարարներու պիտի յանձ-
նուին , որոց տուած վճիռն անգաւ-
նալի պիտի ըլլայ : Բ. Դուռն Ռուս
հպատակաց մնացը պիտի հատուցա-
նէ , և անյապաղ պիտի գործադրէ
իրաւարարաց տուած վճիռներն , ինչ-
պէս նաև արդէն տրուած և անգոր-
ծագրելի մնացած որոշումները : 6 ղդ.
յօդուածը պարզապէս սոյն դաշնագ-
րութեան վաւերացման պայմանա-
ժամուն կը վերաբերի :

Դեռ չգիտցուի թէ Բ. Դուռն
այս դաշնագրութեան ծրագրին ինչ
պատասխան տուած է , բայց հաւա-
նական է որ ինքն ալ ուրիշ ծրագիր
մը ներկայացուցած ըլլայ և գործը
բանակցութեան ենթարկի :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐ

ՌՈՒՍՔ ԵՒ ԹՈՒՐԻՔ մակագրով
փարիզ հրատարակեալ վերջին պա-
տերազմին ընդարձակ պատմութեան
վերջին գլուխներէն մին , ի մասնա-

ւորի հայկական խնդրոյն նկատմամբ
այսպէս կը խօսի .

“ Կարնոյ վանոյ և Տիգրանակեր-
տի դաւառաց երկու միլիոնէ քիչ
մ'աւելի բնակչաց մեծագոյն մասն ,
այսինքն 1,330,000 ն ազգաւ Հայ են :
Հայք թէպէտ և այսպիսի զգալի մե-
ծամասնութիւն մը կը կազմեն , այ-
սու հանգերէ , ի շնորհս յոռի կա-
ռավարութեան թուրքաց , սովորական
և յարասե կերպիւ կը հարստահա-
րին ու կը կողտարուն 200,000 վրա-
նաբնակ Բիւրդերէ , որք իրենց երկ-
րին մէջ կը բնակին : Այս Բիւրդերը
միշտ զինեալ են և խիստ քիչ երկիր
կը մշակեն , վասն զի աւելի դիւրին
կը գտնեն ուրիշ խաղաղ բնակիչներն
իրենց շահուն համար աշխատեցնել ,
և զանոնք ստիպել որ հունձքերէն
մաս մը հանեն : Իրենց պահանջմուն-
քն ամեն ձևի տակ կը մտնեն : Եր-
բեմն վանիւթից կամ մասնաւորաց
սեփական դաշտերը կը գրաւեն , եր-
բեմն ոչխարներ կամ ընտանիքներէ
գեղեցիկ օրիորդներ կը յափշտակեն :
Չմիայն մէջ իրենց ոչխարները դիւզո-
ւելից բնակիչներուն կը յանձնեն , ո-
րոնք չեն կրնար զլանալ , և կը պար-
տաւորին դոնտը պահել և խնո-
մել գժուարին եղանակին մէջ : Այ-
կէց զատ կ'ստիպեն խեղճ գիւղացի-
ներն , որ իրենց համար լոտո ման-
դաղեն , և հնձոց ժամանակ երկրա-
գործին հետ կը բաժնեն անոր աշ-
խատանաց պտուղը : Հըրագրութեան
իրաւանց չարաչար կիրառութեամբ
այս բաշխմանց ատեն միշտ աւելծին
դերը կը խաղան :

“ Բայց , ըսուի թերեւ , ինչպէս
կըլլայ որ այդ երկրագործք կրնան
տոկալ այդպիսի անասանելի և յարա-
սե հարստահարութեանց : Պատճա-
ռը շատ պարզ է : Բիւրդերն , որք զին-
եալ և յանդուգն են , իրենց պատ-
ճառած ահէն և զիրենք զաղելու
գժուարութիւններէն պաշտպանուած
են : Յիշեալ դաւառաց աշխատասէր
բնակիչները զինեալ չեն , պատերազ-
մական ուղի չունին , և հըրագրութեան
օրինաց կը հպատակին : Այն անձը
կամ այն գիւղի մը Բիւրդաց հրաման
ներուն անաստաէ , անգլխարար կը
հարստահարի : Գիշեր ատեն կայրին
իւր յարգի դէպերն , որ այն սասա-
կաձմուն գաւառաց մէջ երկրագոր-
ծին միակ յոյսն են , և իւր հօտերը
կը յափշտակուին : Բիւրդերն այս աս-
պատակութիւններն ընելէ ետեւ ի-
րենց տեղը կը վերադառնան , ուր
ապահով են որ անպատիժ կը մնան :
Երկրագործն երկուց չարեաց փոք-
րագոյնը կընարէ . Բիւրդերուն պա-
հանջած կը վճարէ , որպէս զի չըլլայ-
րացնէ զանոնք , և այսպէս յարաբերա-
կան ապահովութիւն մ'ստանայ : Բայց
մեր տեսնել պատերազմներուն պատ-
մութեան մէջ որ այդ ապահովու-

Թիւնն ալ ո՛րչափ է: Գիւրդերը, գայ-
լոց փոհմաններու պէս բանտներուն
ետեւն կը լսուին, և ամեն բան կը
ջարդէին ու կապականէին իրենց ան-
ցամ տեղերը:

« Գաւառներն է տեսնելը թէ ի՞նչ-
պէս այդ բարբարոսներն իրենց բըռ-
նու թիւններն ու յախաղաղութիւն-
ները կը կատարեն իսպաղանքի և աշ-
խատութիւն ժողովրդեան մը վրայ, որ
իւր գոնուած անյայտ պարագայ-
ներուն մէջ իսկ յողմէր ամեն ինչ ա-
ռաջող թիւնն ու կը թուէր թէ ան-
մեկու արիական ճգնոյց մէջ: Ստու-
գիւ չկայ փոքր Ասիոյ մէջ Հայերէն
աւելի ընդունակութիւն և հարուստ
ապագայ ունեցող ժողովուրդ: մը:
Մեծ կեդրոններուն մէջ, ուր ար-
դէն կը գտնուին, կը ցուցնեն այժ-
մէն ամենայն վատահոգութեամբ թէ
ինչ բանի կարող են: Հայերն ունին
ծաղիկալ վարժարաններ, բազմաթիւ
լրագրեր ու հանդէսներ, նաեւ իրենց
սեփական ազգային թատրոն մը:
Հայերը թարգմանած են բոլոր գըր-
խաւոր հեղինակները, ինչպէս Մօլի-
էր, Լէսկոպ, Շիլլեր, Գէթե, Միլ-
էր, Տանթէ, Վիլլիմ, Զիլի, Լա-
մարթին: Վերջապէս Հայերն ինքն-
րէն կառավարութեան մասնաւոր յար-
մարութիւն մը յայտնած են: Վառն
զի 1856 ի խաթմը Հիւմայունով չը-
նորհեալ արտօնութիւններէն օգտե-
լով 1860 ին իրենց յատուկ Սահմա-
նադրութիւն մը յորինեցին որ Օս-
մանեան պետութեանն ալ հաստատ-
ւեցաւ: Ունին քուէով ընտրեալ ազ-
գային ընդհանուր ժողով մը 140 ան-
դամէ, որ կը նստի ի կ. Պոլսի և ազ-
գային շահուն վերաբերեալ ամեն
խնդիրները կը կարգադրէ:

« Այդ ամեն գործերն, եթէ Եւ-
րոպոյ մէջ աւելի ծանօթացած ըլ-
լային, Հայոց համար աւելի համակ-
րութիւն կը զարթոյցանային, գոնէ
այնչափ՝ որչափ ունեցան ժողովուրդը
ամենք՝ որ Հայոցմէ շատ նուազ ար-
ժանիք ունէին: Հայոց ազգային
ընդհանուր ժողովն որոշեց նախապի-
նեք յիշել ի Պէրլին, հանգիստապէս
յայտնելու համար Եւրոպոյ այս ա-
ռաջին անգամ Հայ ազգին իր ճերն:
Արդէն ըսինք թէ ընտրեալ նու-
րակներն եղան Միլիտար խորհրդի և
խորհրդի նախագահ արքեպիսկոպոսնե-
րը: Այս երկու հոգեւորական անձինք
վեհափառօրէն անդամաց հազարդեալ
տեղեկագրով մը ինքրենցին որ Հա-
յաստան հետեւեալ հիմանց վրայ բա-
րեկարգ աի:

(Հոս բովանդակապէս յառաջ
բերուած է Հայաստանի բարեկար-
գութեան նկատմամբ եօթն յօդ-
ուածէ բաղկացեալ արդէն ծանօթ
առաջարկութիւնը կամ՝ ծրագիրը):

« Այս ծրագիրը կատարելապէս
չափուած ու յարմարեցուած էր: Բայց
վեհափառօրէն արժան չանցեց անոր
գործադրութիւնը վճռել: Ինչպէս
որ տեսնուեցաւ:

« Երկուստաններուդ նստին մէջ,
Հորա Սարգսիւրի առաջնորդեց Այ-
սթիֆանոսի դաշնադրութեան հա-
յաստանի նկատմամբ արամադրած
16 յօդուածոյն վրայ խօսիլ, և
ըսաւ թէ ինք պատրաստ է վերջին
երեք տողերն ընդունիլ, որովք Հա-
յոց բարենորոգումներ և բարեկար-
գութիւններ կը խօստացուին, եթէ
վեհափառօրէն որոշէ բառնալ առա-
ջին տողերն, որոնցմով կը կարծուէր
թէ Ռուսական զօրաց Հայաստանէն
մեկնին այդ բարեկարգութեանց
գործադրութեանը կ'ենթարկուէր:
Ուստի Հորա Սարգսիւրի ըսաւ թէ
Հայոց նկատմամբ մասնաւոր նոր
յօդուած մը պիտի առաջարկէր:
Շուրջափ կոման այդ խնդրոյն վրայ

պատրաստուած չըլլալով, յաջորդ-
նաւի մը թողուեցաւ:

« Չորեքտասներորդ նստին մէջ
վեհափառօրէն Հորա Սարգսիւրի ա-
ռաջարկութեան համաձայն վերջի-
նալ յօդուածին առաջին տողերուն
բարձման խնդիրն յուզեց հետեւեալ
մասին յաւելմամբ: « Բ. Դուռը պի-
տի համաձայն յապագայն դաշնա-
դիր վեց պետութեանց հետ իւր
յանձնառութիւնն ընդարձակելու և
գործադրելու համար պէտք եղած
միջոցներուն նկատմամբ: Հորա Սա-
րգսիւրի աւելցուց թէ պէտք էր
Հայոց շահերը պաշտպանել: և թէ
այդ առաջարկութեանն պատճառ
անմիջական բարենորոգմանց և ա-
պագայ յառաջագիմութեան յոյսեր
սալ Հայոց:

« Դարաթոօտի փաշան խնդրեց
որ վեհափառօրէն ի նկատի առնու-
նէ Դրան արդէն որոշած բարենո-
րոգմանց միջոցները, և խնդիրն յա-
ջորդ նստին թողուեցաւ, որոյ մէջ
Հորա Սարգսիւրի առաջարկեց այժ-
մեան Պէրլինի դաշնագրոյն 61 յո-
դուածին խմբագրութիւնն (որ
արդէն ծանօթ է), և վեհափառօրէն
ալ հաւանութիւն տուաւ անոր:

« Ուրեմն Հայաստան չկը գտնուի
դարձեալ թուրքոյ բարեհաճու-
թեան ձեռքը: Արդ՝ 1856 ի դաշ-
նագրութեանն զիտեմք թէ ի՞նչ ար-
դիւնք ունին Բ. Դրան խոստմունքն
և Եւրոպոյ հսկողութիւնը: Բարե-
բաղդաբար՝ ետքէն յունիս քի դաշ-
նագիրը ծանօթացաւ, յորմէ կրնայ
յուսացուիլ որ Անգլիա Ասիական
թուրքոյ նկատմամբ իւր պատաս-
խանատուութիւնը գրաւական դրած
ըլլալով, անձամբ պիտի հսկէ Ասիոյ
քրիստոնէից բաղդին բարեօքմանն:

ՀԵՈՒԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Բէյթա 1 հոկտ.
Եւրամից նախարարն հրաժարական
տալով, Թիքայի նախարարութիւնն առ-
բողջապէս հրաժարեցաւ:

Լոնտոն 1 հոկտ.
Ա. Ֆրանսաւանի դէմ պատերազմի պատ-
րաստութիւնը մեծ փոփոխ յառաջ կը
տարուին: Կարծիք կայ թէ թշնամութիւնը
մօտ ժամանակէն պիտի սկսին:

Փարիզ 1 հոկտ.
Լիոնի մէջ Պ. Շալան հանրապետա-
կան երեսփոխան ընտրուեցաւ: Մուլէ-
նի մէջ երեք հանրապետական ընտրելաց
վրայ համեմատական ըուէրակութիւն պի-
տի ըլլայ:

Այս առաջօր հասած հետաքրք-
րական լուրերը:

Պաշտօնական լրագրին հրամանագիր
մը կը հրատարակէ, որ Կիպրոսի կղզոյն
վարչութիւնը կը կանոնաւորէ, որքանոք
բական և գործադիր խորհուրդներ կը
սահմանէ և երկուսն ալ զատական մա-
տակարարութիւնը կը կարգադրէ:

Լոնտոն 2 հոկտ.

Օսմ. Բոսն.	11 45/16
Փոլս.	1865 45 1/2
	1869 45 3/8
	1871 53 1/4
	1872 22 1/4
	1873 43 1/4
Եւրոպ.	74 3/4
Անգլ. Բոսն.	94

Օսմ. Բոսն. 12,37 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝
Թուրքիոյ խոյրէտալի փաշան
Աւագայ Ժողովին անդամ անուանե-
ցաւ Միւշիրութեան տատիճանաւ:

Երէկ առաւօտ տէրութեան նա-
խարարները կայսերական պալատն
հրաւիրուելով արտաքին կարգի խոր-
հուրդ մը ըրին ընդ նախագահու-
թեամբ վեհ. Սուլթանին:

վեհ. Սուլթանին համաձայն Ղա-
զի Օսման փաշան երեքշաբթի օրը
Թարապիւս Անգլիական դեսպանա-
տունն երթալով՝ խնդրեց դեսպա-
նէն որ Անգլիական նախարարին
կողմէն առջեւ կեցած միջոցին Անգ-
լիացի նաւատեսաց և սպայից բարի
վարուց և կարգապահութեան վրայ
ն. Կ. վեհափառութեան շնորհակա-
լութիւնն ու սքանչացումը հաղորդէ
Հորնայի ծովագետին:

Վաղը թիւ խօսքին նայելով, մայ-
րաքաղաքիս Անգլիական դեսպան
Պ. Լէյարտի ներկայացուցած բարե-
նորոգմանց ծրագիրը կիրակի աւուր
նախարարական խորհրդին մէջ եր-
կար փնտրանութեանց նիւթ եղեր
է: Բ. Դուռը կողմէ եղեր հարկ ե-
ղած միջոցները տնօրինել, որպէս զի
բարենորոգումները կատարեալ ըլ-
լան, բայց նախարարներէն ոմանք
գիտողութիւն ըրեր են թէ դաւա-
ռաց ելմտական հսկողութիւնն օտա-
րաց յանձնելու առաջարկութիւնը
կառավարութեան գործողութեանցն
արգելք կրնար ըլլալ, ուստի և այս
պատճառաւ չէր կրնար ընդունուիլ:
Հետեւեալ որոշուեց թէ բարենորոգ-
մանց նոր ծրագիր մը ներկայացնել,
որ կարենայ գործադրել ինիլ և
երկու կողմը գոհ ընել:

Մայրաքաղաքիս լրագրերէն ու-
մանք մայրաքաղաքիս Գերմանական
դեսպան Հալթէլտ կոմսին՝ Հալթից ու
Քոնսթանթնուպոլիս փաշաներուն հետ
ըրած մէկ խօսակցութիւնը կը հրա-
տարակեն վիէննայի Բաշա լրագրէն
տանջով:

Բ. Դրան տպագրական դիւանը
պաշտօնական կերպիւ կը ծանուցանէ
թէ այն խօսակցութիւնն երեք տե-
ղի ունեցած չէ:

Պետական Սուլթանին շողերուն
երկու չարթի օրը Սէփաթ օրդէն Կ.
Պոլսի հասաւ հաղարի չարի Օսման-
եան գերի զօրական բերելով, որոց
մէջ են նաեւ Ֆէրիք Համաի փաշան,
որ վերին թուրքիքի առման ժամա-
նակ գերի բռնուեցաւ, և Ֆէրիք
Հաղարի փաշան, որ թէյիլի կռուին
մէջ գերի բռնուեցաւ: Առնց եր-
կու քն ալ Սպարապետի գուռը տար-
ւեցան դատուելու:

վեհ. Սուլթանին քարտուղար
Յաղիլ պէյ բաւական մեծ դուռար
մը տարաւ վեհ. Սուլթանին կողմէ
Բարձր Միւշիր վաշային տիկնոջն՝
Իրիւն Կիրիտ երթալու ծախք:

Առանայէն Բ. Դուռն եկած հե-
ռագիր մը կը ծանուցանէ թէ խօ-
ղանի տպատմութեան գլուխ Ահ-
մէտ փաշան յաջորդէ փաշայի պա-
շարուած տեղէն, և ուր գնացած
ըլլան յայտնի չէ:

վեհ. Սուլթանին հրամանաւ մայ-
րաքաղաքիս բնակչոց տուել և
վայրտ մատակարարել տուր համար
յառուկ յանձնաժողով մը կազմուե-
ցաւ ելմտայն և ներքին գործոց
նախարարներէն, Կ. Պոլսոյ քաղա-
քապետն, նաւահանգստի հրամա-
նատարէն և անտառաց ու հանքաց
վերատեսուչն: Միւշային նախարար-
ութեան ալ հրաման եղաւ որ ա-
ծուի և վայրտ փոխադրելու համար
քանի մը շողերու գնէ յանձնաժող-
ովն արամադրութեան ներքեւ:

Կրտսէ թէ Ունճեան Արիկ էֆէն-
տին երէկ այն յանձնաժողովին ներ-
կայանալով խոստացեր է չէքին 60
ըրշի փայտ վաճառել Կ. Պոլսոյ մէջ:

Կղմերի Արշալոյս լրագրին սեպտ.
16 թուով լիւրթին մէջ հետեւեալը
կարդանք:

« Քաղաքիս նշանաւոր իւրաքան-
րէն երկու եղբարք՝ Մէնէքէյի օղլու
կաշուած, որոց մին Լմին էֆ. տէ-
րութեան խորհրդարանին մէջ Չմիւռ-
նիոյ դատաւին կողմէ երեսփոխան
ընտրուած էր, քանի մը ժամանակէ
ի վեր անխորհուրդ քննադատու-
թիւններ կընէին իսպառական կառա-
վարութեան արդի ընկացից գէմ,
և մինչև անգամ տեղւոյ վսեմ կա-
ռավարչին պաշտօնէն և իւրաժմո-
ղովրդոյ մէջ սառնութիւն և անվստ-
տահութիւն ձգելու կը ջանային: և
որչափ որ տեղւոյս իսպառաց մեծա-
գոյն մասին խոհական հետաւորու-
թեան և իսպառախութեան վրա
տահապեալ երկուց չունէր, այսու
ամենայնիւ մի քանի անգամ ի ըզ-
գաստութիւն հրաւիրելով վսեմ կա-
ռավարիչը զիջեալ երկու եղբարքը
և օգուտ չընելով, անցեալ երկու-
շաբթի օր երկուսը մէկէն ձերբակա-
լելով բանտարկութեան մասնեց: Սոյն
վարձնքը ոչ միայն տեղւոյս քրիս-
տոնեայ հասարակութիւնները, այլ և
իսլամայ խոհական դասը մեծ ուրա-
խութեամբ ողջունեցին: »

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

20 սեպտ. չորեքշաբթի իրիւն	13.40
21 սեպտ. հինգշաբթի առաւօտ	
բացուեցաւ	13. 2
կէս օրին	13. 4
Բուսիլի երկաթուղի	Փր. 45 50
Թիւրքաթ	Լր. 327
ԸՆԴԱՅՈՒՄ ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ	
Կ. Պոլսի 20 իսպառաքներ	
Սոսիլի լէ լէնքալի բաժ. Անգլ. Լր.	3.35
Փոխանակութեան	3.15
Կ. Պոլսոյ Պաշտպան	6.20
Քրէտի լէնքալ	4.22
Քրէտի Օսթրո-Թիւրք	-
Փոլս.	1863 74
	1865 79
	1869 74
	1872 22 1/2
	1873 63
Թրամուայ	Օսմ. Լր. 1 50

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՆԻՐ ԱՌԱՋԱՅԻՆ ԵՐԵՍԺՈՒՄԱՆՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յա-
ռաջիկայ ուրբաթ սեպտ. 22 ի Ղա-
լաթիս:

Առանը պիտի բացուի ճիշդ ժամ
6ին և զոյսուի 10ին:

Հրաւիրեալ են երեսփոխան է-
ֆէնտիններ՝ իրենց ազդ տիրական
պարտականութիւնը կատարելու փու-
թալ:

19 սեպտ. 1878
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլսի

ՊԱՏՐԻԱՐԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՆԵՐՍԵՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍ
ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Դատարարական թեան խնդիր.
2. Պատրիարքարանի պաշտօնակա-
լաց ամսականի խնդիր.
3. Հայկական խնդիր.
4. Տեղեկագիր յարաբերութեան
դիւանի՝ Հիւանդանոցի Հոգա-
բարձութեան գէմ եղած գան-
դատանաց համար.
5. Տեղեկագիր նախաձեռնութեան
դիւանի՝ Պէկեան էֆէնտի ամ-
բատանագրոյն համար:

Ստեղծագիր
Հ. Ս. Աւագեան

Ճաւելով կը հրատարակենք հե-
տեւեալ նամակն՝ որ Ստեղծագիրէն
մեզ ուղղուած է ի հրատարակու-
թիւն:

... Խմբագիր Մատիս լրագրոյ.
Մեծաւ գարմամբ կարգացի Ձեր
պատուական լրագրին մէջ՝ Ս. Պատրիարք
հօր գրեւ. Տէր Միւշիրան՝ Մանչեսթէրի
առաջնորդ կարգիւ, տառնց տեղւոյս

ազգայնացնող հաւանութեան : Նմանապէս ցաւօք սրտի տեսող շատերու հետ՝ Նորին Արքայազնութեան առ մերապի Գերաւարդնորդն (Ղևոնդ վարդապետ Բիրզալէական) ուղղած հրամանը, այսինքն առանց յապաղման հրաժարական մատուցանելով իւր հօտին՝ անմիջապէս քաղաքէն մեկնելով զէպ ի Պոլիս : Բայց անգուցս պատուարժան ազգայինք՝ չէին կրնար Ամեն Արքայան հօր այս բարձր հրամանն կատարել, թէպէտ և մեր հովիւը շատ թախանձեց զիրենք, որպէս զի թողուն զինքը երթալ իւր մեծաւորին հրամանին համեմատ : Եւ մեծամասնութիւնը որոշեց զինքը հոս պահել մինչև իւր արածա-նաւոր յաջորդին դադարաւ :

Առտի այս յաջորդին ընտրութիւնն ընելու և վաւերացնելու համար, անցեալ չորեքշաբթի (սեպտ. 18 ըստ Ն. Տ.) երեկոյ՝ ընդհանուր ժողով գումարուեցաւ, որուն ես ալ ներկայ գտնուելու պատիւն ունեցայ : Այն ժողովը ընդհա-նուր հաւանութեամբ Էջմիածնայ Եսայի վարդապետին իրեն տեղւոյս առաջնորդ ընտրեց ու վաւերացուց : Բանդի շատերն ի մտուած ճանցած են զինքը և իւր արքանանուութեանց ըստ բաւականի տեղեկացած են :

Աւելի լայն տարած համար, յուսով է որ ներքէ ինձ եթէ վերոյիշեալ ժողովոյս որոշմանց և դարձեալ անցնող նկարագրու-թիւնը համառօտիւ ընել համարձակիմ, իրեն ակնհայտ վկայ, որ հետեւեալն է .

Ժողովը նախ՝ տեղւոյս ազգայնաց ի-րենց առաջնորդը իրենք ընտրելու իրաւունքը պաշտպանելով և հաստատելով՝ Արքայան Պատրիարք հօր՝ առ տեղւոյս հովիւն ուղղած հրամանն, (այս խնդ-րին մէջ) անտեղի և անհաճոյ լինելը ցաւօք սրտի յայտնեց :

Յետոյ նոր առաջնորդի մը ընտրու-թեան դրապելով՝ յարմար դատեց ընտ-րելեաց ցանկ մի շինել քուէարկութեան համար : Էջմիածնայ Եսայի և Զմիւռնիոյ Մակար վարդապետները իրեն ընտրելիք ընդունուելէն ետք, մի քանի ազգայինք զՏէր Մկրեան հայրն ևս ընտրելի առաջարկեցին, բայց արժանաւոր լինելուն կամ չլինելուն վրայ բաւական տաք վի-ճարանութեան վրայ ժողովը քուէից մեծամասնութեամբ զՏէր Մկրեանն ընտ-րելի ընտրուեց : Արդ միայն վերոյիշեալ երկու ընտրելի վարդապետաց միոյն իւր-րեւ առաջնորդ ընտրութեանն համար քու-էն նետուելով՝ քուէից ընդհանուր առաւելութեամբ Եսայի վարդապետն ընտ-րուեցաւ տեղւոյս առաջնորդ :

Ահա այս է համառօտ պատմութիւնն այն զէպերուն որ վերջերս յաղեցան տեղւոյս ազգայնաց մէջ, ի մասին ստալ-նորդի ընտրութեան :

Յուսով որ այս նամակիս, Ձեր պատ-ւական թերթին մէջ անկիւն մի չնորհե-լու կը հաճիք :

Մանչեսթըր Միամ . . .
21 սեպտ. 1878

Այս նամակին խօսքերէն այնպէս կը հասկցուի թէ՛ Մանչեսթըրի Հայ վաճառականաց մեծամասնութիւնը Տ. Յ. Մկրեանի ընտրութեան հա-կառակ է, բայց մեր ստացած ստույգ-ականակութեանց նայելով այնպէս չէ : Մանչեսթըրի ազգայնաց մէջ ժա-մանակէ մ'ի վեր անհամաձայնութիւն տիրած էր անդ գտնուող հոգեւոր հովիւ փրկալէական Ղևոնդ վարդա-պետին նկատմամբ . մեծագոյն մասն յիշեալ եկեղեցականին անդ մնալն անյարմար կը գտնէին, և փոքրա-գոյն մաս մ'ալ զայն պաշտպանելով չէին թողոր որ մեկնի :

Այս անհամաձայնութիւնը կար նոյն իսկ Հայկական խնդրոյն Անդ-զիւյ մէջ ծագման պահուն, բայց փր-կալէականը չուզող կողմին՝ խոհմու-թեան մի Մանչեսթըրի ազգային գոր-ծերէն եւ քաջալ երթն երկպառակու-թիւնն երկուսն ելած չէր : Հայկա-կան խնդրոյն Անդ զիւյ մէջ յուզուած ժամանակ փրկալէականին անյարմա-րութիւնն աւելի բացայայտ երևնա-լով, նորա պաշտպաններէն անմիջապէս անոր փոխարինութեան հարկը ճանչե-

ցին . և որպէս զի Մանչեսթըրի մէջ տարածայնութեան և վէճի տեղի չը տրուի, Կ. Պոլիս գտնուող Հայ վա-ճառականք միացան և զՏէր Մկրե-անի խնդրեցին Մանչեսթըրի հովիւ, զոր ընդունեց և հաստատեց Ս. Պատ-րիարք հայրը . մանաւանդ քաղա-քական վիճակն ալ այս փոփոխութիւ-նըն անհրաժեշտ և Տ. Մկրեան հօր նման բանիքուն և Կ. քրտնեայ ե-կեղեցականի մ'անդ հովիւ լինելուն պէտքն զգալի ըլլած էր :

Ուստի կը յուսանք որ Մանչես-թըրի մէջ հակառակ երեցող ազ-գայինք ալ կը միանան խնդրող մե-ծամասնութեան հետ, և Տ. Մկրեան հօր շուրջը բոլորուելով՝ ազգին իրա-կան պիտոյից կը պատասխանեն :

Կը յուսանք նաև որ փրկալէա-կան Ղևոնդ վարդապետ ալ կը փու-թայ Պոլիս վերադառնալ, որպէս զի տեղի չտայ կասկածելու թէ՛ այս ընդ-գիմաթիւնն ինք յարուցած է, ինչ-պէս որ Մանչեսթըրի ազգայնաց մէջ երկպառակութիւն ձգած ըլլալը կը հաշուուի :

Իզմիրի Արշալոյս Արարատեան լը-րագիրը՝ Տ. Յ. Մկրեանին Մանչես-թըրի ազգայնաց հովիւ ընտրուած ըլլալը ծանուցանելու առթիւ հետե-ւեալ առգրեք կը հրատարակէ, որոց մեք ալ կը ձայնակցինք .

« Երջանիկ կը համարուիմք Մանչես-թըրի մեր ազգայինքը, ըստ սրում պարտի ի կեղեցական անձն մի ոչ միայն մեծ պարծանք է իրենց, այլ և պատիւ կը բերէ հայկական ե-կեղեցւոյս Մանչեսթըրի նման լուաւ-ւարեալ քաղաքի մէջ : »

Տիֆլիսի Մշակ օրագրին սեպտ. 1 թուոյն մէջ հետեւալը կը կար-դանք .

Մեր թղթակիցը գրում է Հին-Բայազէթից հետեւալը . « Այստեղի թիւրք բեգերից մէկը իւրաքանչիւ-ր նունով չըմբռնէ Հայերի տները և իւրանց համըմբռնէ չգաղթելու իւ-րահիմքը թիւրքաց կառավարու-թեան ժամանակ մեծ նշանակութիւն է ունեցել : Բայազէթի պաշարման ժամանակ նա Հայերին օգնութիւն է հասցրել և մի քանի ընտանիքներ անվնաս անց է կացրել Պարսկաստան : Իւրահիմքը բեգը խոտտնում է Հայե-րին Ռուսաց զօրքերի հետանալուց յետոյ պաշարման ներսնց մինչև քա-ղաքը թիւրքաց կանոնաւոր զօրքեր մտնեն և միջնորդել Օսմանեան կա-ռավարութեանը պատժել Հայերի կողպարտներին և նրանց կայքերը վերադարձնել : Մի և նոյն բովան-դակութեամբ նամակներ է ուղար-կել բեգը Հին Բայազէթի չըմբռնող գեղերի իշխաններին : »

Նոյն թուոյն մէջ կը կարդանք նա-և հետեւալը .

Օգոստոս 19 ին մեր թղթակիցը գրում է Հին Բայազէթից . « Այստեղ մի կուսակցութիւն է կազմել, որ նպատակն է արգելել գաղթակա-նութիւնը : Այդ կուսակցութիւնը մտադիր է մի աղբրագիր ուղար-կել Վանի վալիին, խնդրելով նրա-նից նախադու չուլթեան միջոցներ ընդունել : Հայերի կեանքը և կայքը ապահովելու համար Ռուսաց զօրքե-րի հետանալուց յետոյ : Մի նամակ էլ կուղարկել Վանի առաջնորդին, որ նա հրաւիրէ Հայերին մնալ իրանց տեղերում : Այդ յանձնարարութիւն-ները կատարելու համար վաղը մի պատգամաւոր կու գիւրկի վանք-ալ : Կ. Պոլիս ազգային ժողովը հոգւո չէ տանում գաղթակոնու-թեան տուալն առնելու համար : Այս

տեղի Հայերը անհամար սպասում են Կ. Պոլիս Պատրիարքի կանգակին, սպասում են նրանից խրախուսանքի և այդ չստանալով կարծում են, որ Պատրիարքը չէ վստահանում՝ պա-տասխանատու լինել ազգի տուալ նրա սպաւալի մասին : »

... Խմբագիր .

Կը խնդրեմ Ձեր բարեկամութե-նէն որ հետեւալ յօդուածը հաճիք հրատարակել ձեր պատուական լը-րագրին մէջ :

ՀԱՅ ԴԱՍՏԻԱՐԱՆԻ ԵՒ ԴԱՍՏՈՒՔ

Ժամանակէ մ'ի վեր պարագայից բեր-մունքներէն ամենամեծ անխառնութիւն մ'ի գործ կը դրուի ազգին դատարաւ-կութեան պաշտօնից դէմ : Երբ թէ ի-րենք եղած ըլլային Օսմանեան պետու-թեան վրայ ծանրացող դրամական անձ-կութեան պատճառներէն մին, իրենք են այսօր մէկ քանի դատուն հետ անոր դը-ժնդակ հետեւանքը կրող : Իրենց վիճակը՝ արդէն տաժանելի քան զպատերազմն՝ հիմայ անտանելի եղած է ուրեքն հե-տըզհետէ տարապայման բարձրանալով : չմնաց գործ մը որ իր համեմատական հատուցումը չընդունի այսօր, և ուրեքն սղութիւնը ոմանց մինչև անգամ կրկնա-պատիկ չահու աղբիւր եղաւ : միայն Հայ դատարարակը և դատաւորը անցին ի-րենց նոյն թղթակիցը . հնակարկաւոր, փայլարարը (լուսթրոնի), տղմակիւրը (բէշ-պէր), որմանիւր պէտք է որ եւս պա-տիկ, քառապատիկ վարձք ընդունի, որ-պէս զի ինքն ու ընտանիքը տաք ապուր ուտէ ու ցրտէն պատապարելի իսկ դա-տարարին ու դատաւորն նոյն ամսականն առնէ, որպէս զի ինքն ու ընտանիքը ցա-մաք հացով ապրի և ցրտէն դողայ :

Արդարեւ այս ողորմելի վիճակը միայն անոր անպարտ գոհ եղողներուն աչքերէն արցունք թափել տալու չէ, այլ ամեն սիրտ և խնամտող կրող, ամեն իր ազ-գըն և իր ազգին յաւաքողութիւնը սիրող, ամեն դարաց պաղպաղող, ամեն Հայաստան պոռագող Հայուն աչքերէն արցունք բերելու է : Այս օրուան օրս ամեն Հայ համայնութեան է, ամեն Հայ կը վկայէ կը գոչէ թէ մեր փրկութիւնը մեր դատարարակութեան, մեր դպրոցներուն մէջ է, բայց և ոչ մէկ Հայ մը կը հոր-ցնէ թէ ինչո՞վ կարելի իր տունը շինող, իր ազգը վերականգնող, իր փրկութեանը ճանրայ բացող աշխատաւորները . կան մարդիկ որ իրենց գործովը դրապած՝ ժա-մանակ չունին հարցնելու փնտրելու, բայց կան ալ որ մօտէն կը տեսնեն, թե-րեւ դարման մ'ալ կրնան տանել, բայց անհոգ անտարբեր կը կայնին, իբր թէ ազգը վերականգնողներուն ճակարկ վրայ Ամենակալին մատովը Բըն-Մար-Մարը զրոյնումը տեսնան : Մենք Հայաստանի զիւղերու մէջ դպրոցներ հաստատելու կեղծիք, բայց երբ Հայաստանից իմա-նալու ըլլան որ հոս վարժապետները հա-ցը հուրին կը թաթխեն ու ցրտէն կը դու-րան, անհուշ մեծ եռանդ չափի զգան դպրոցի և ուսման համար : Եթէ Եւրո-պայէն մէկը գայ և մեր ազգին յուսալի-գիմութեան վրայ լըյս մ'առնելու համար դպրոցներինս այց ելլէ և հարցնէ թէ մեր առաջին դատաւորներն ինչ կ'առնեն, և իմանայ ինչ առաձնին, արդեօք պիտի չմարի խնդալն և ամենախոնար գաղա-փար մը սիրտ չտանի՞ իր հետ մեր ազ-գին ներկայ վիճակին վրայ : Մենք միա-կերպ կ'ազգայնեք թէ՛ դպրոցներունս մէջ բարեկարգութիւն չկայ, վարժարան-ներինս չեն յառաջանար, բայց տեսա՞՞ք դուք անթիւ երեմուրին բենաւորեալ կառք քաշելը :

Ինչ օգուտ ունին քարաշէն հոյակապ դպրատունները՝ երբ մէջը եռանդավար դպրոցներ չկան և եռանդն կը լըյս, յե-րկինս և յերկիր, հատուցումս : Ինչ բա-րեցական կամ նիւթական հատուցումն ու-նին Հայ դատարարակը և դատաւորը թէ ներկային և թէ ապագային մէջ : Թըշ-ւա՞ւ մարտիրոսներ, իրենց ներկայն՝ տը-խուր, ապագայն՝ յուսահատ, և աղա-պողն այս մարդիկներէն կ'սպասէ իւր փրկութիւնը . . . ոչ : այն ազգը որ ա-

տոնց հիւժեղ կը տեսնէ և տնտարբեր կը կայնի, ինքն ալ արժան է հիւժեղու և կորսուելու : Այս օրուան թող արթննայ ազգը . ինչպէս որ իր նախնական և յետ-նական պիտոյիցն համար չլիանար իւր ըս-տակը, այնպէս ալ իր դատարարակու-թեան համար, իր ամենակարեւոր պիտոյ-քին համար կըսեմ, չլիանայ իր դրամը : Ազգերունս այս աղիւղորմ վիճակին մէջ՝ մինչդեռ ամենքինս սրտանց համոզուած ենք թէ մեր փրկութեան ճանքան լոկ դատարարակութիւնն է, ամեն Հայու պարտն է, Պատրիարք, Ներսիսեան, Ռուսեանեան խորհուրդ, Թաղական, Հո-գաբարձու, իւրովանն աշխատիլ ազգին դատարարակութեան պաշտօնից ներկայ վիճակը բարելաւելու, զի այս վիճակը մահ է դատարարակութեան և ազգին : Ձըսուի թէ Հայ ազգը դատարարակու-թեան պէտքն ունի զգացած ժամանակ՝ թողուց որ անոր ակը ցաւքի :

18 սեպտ. 1878

Տէր .

Ընկերութիւնս նիստ ունի յառա-ջիկայ կիրակէ, 24 սեպտ. ի կեդ-րոնական վարժարանին Ղալաթիոյ . առեանը պիտի բացուի ժամը 7 ին :

Մեծ . Ընկերք կը հրաւիրուին ի-րենց պարտաւորութիւնը ազգա-րարար կատարելու փութալ :

1878 սեպտ. 20 ի դիմաց Դպրո-ցսիրաց-Արեւելեան ընկ-

Ընդ հ. Ժողովոյ
Փոխ Ատենտպետ
Յ. Հ. Երեմեան

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընթերցող մե նախորդ 2 տեսնա-րարութեանց .
2. Տեղեկագիր Տնօրէն խորհրդոյ՝ վարժարանի բացման նկատմամբ .
3. Կանոնադրութեան Գրք. յօդուած-մոյ Զնչ. 16-ն առաջարկութիւն :

ՏՄԲԹՈՐ ՄԱՐԲԻ

Վիէննա մէքթայնտէ տիրոմաւ-ալըն վէ պունճա սենէլէրտէն պերու-կերէք էվրոպ վէ կերէք Թիւրքիա խաթախանէլէնտէ քէսպը չէօհրէթ իյլէմիշ օլան Տօքթօր Մարքի պու-տէֆա Պէշիկթաշ վարօր իսկէլէսի քար-չըրնտա 90 նումէրօլու Մաճար էճ-դահանէսինտէ բաղար կիւնէլէնտէն մատա հէր կիւն սաաթ իւչտէն ալ-թըյա քատար կէլէն ֆաբրի խաթա-լէրի խայրէթ պաքաճաղը կիպի սա-յըր վաղըլըյա տաթի քէնտի խանէ-սինտէ խաթէկեան իւլէն վիդիթա գապուլ իտէճէ քալը :

Միւնայիլէյ Տօքթօր էպէլիք վէ ճէրաշըքա մէհարէթը ֆէվզիլտու-սի օլուպ ումու խաթալըքալար վէ ֆրէնկի վէ պունտան քալմա ելլէրէ վէ կէօղ վէ գուլաք վէ տէրի խա-թալըքալարըն վէ բահիմ ուֆունէթի-վէ սինիր զայիֆլիյի իլէ պլէ սօլուգ-լուդունու տաթի քէնտի իմաթ իթմիշ օլուդու պիլը նէվ ալաթիլ օն տէ-ֆատա էյի իտէճէլիլի իլան իտէր : Տէֆա սաաթ 7 տէն 9ա քատար թա-պիպի միւնայիլէյ յալաթաա Գա-րաքէօյաթ թրամիշ պթափնու քար-չըրնտա Մ. Նիքօլաքի Մալուսի էճ-դալմանէսինտէ պուլունաճաղը իլան օլունուր :

ՏՄԹԹՈՐ Կ. ՃԵՌԱՆԻՆ

Պու տէֆա Պէշիկթաշտա վարօր իսկէլէսինտէն ճատալէ չըքար իքէն քարչըրնտաքի 90 նումէրօլու Մա-ճար էճդալմանէսինտէ բաղար իրթէ-սի վէ փէրչէմպէ կիւնէլէրի սաաթ եէ-տիտէն տօքուդա քատար հէր նէվի հիլլէթէրէ վէ խուսուսի իլէ ֆրէնկի վէ պլէ սօլուքլուդա պաքաճաք սըր-ֆուքարէրէրէ մէճանէն օլուրաք :

Ե ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆ ԻՐԱՂԻՐՈՅ
ՉԱՆԱԹԱՆ ԿՐԹՈ ԽԱՆԱ